

Projev prezidenta AK ČR v Lucerně dne 8. června 2022

9.6.2022 - | Agrární komora ČR

Mediální zkratka, která se objevuje od ledna letošního roku, říká, že velcí zemědělci nesouhlasí se změnou dotační politiky. Přesto se na mě obrací celá řada členů, menších aktivních zemědělců, kteří se živí prací na poli a ve stájích, že se jim změny nelíbí, a že rozhodně nejsou vítězi této reformy. Nehospodaří totiž jen na své půdě, ale také na půdě pronajaté, což je v České republice zcela běžná věc platná i pro menší zemědělce. I ti a zejména ti budou mít problém půdu udržet v dotačním systému, který odměňuje za vlastnictví půdy, za příslušnost ke škatulce, nikoliv za práci, dobrou péči o půdu nebo zvířata. Větší zemědělci jsou zase zcela zásadní pro zajištění potravinové bezpečnosti a platí o nich, že v přepočtu na jednoho člena družstva, na jednoho akcionáře jsou ve skutečnosti ještě menšími zemědělci než „malí zemědělci“ v České republice, a dokonce než zemědělci na západ od nás. Zkrátka se jen rozhodli hospodařit „SPOLU“. Kde jsem jen tohle heslo slyšel?

Jestli existuje nějaká „zkratka“, která by vystihovala „jádro pudla“ naší nespokojenosti pak je to právě rozpor mezi těmi, kteří něco dělají a snaží se na sebe vydělat prací a chtějí stejné podmínky jako jejich sousedé za hranicemi České republiky a mezi těmi, kteří chtějí jen čerpat dotace. V novém období totiž opět nedoženememe naše kolegy v zahraničí, nebudeme za stejnou nebo lepší práci stejně odměněni a budeme naopak vládním rozhodnutím znevýhodněni. O tom ve svém vystoupení bude více hovořit Martin Pýcha.

V České republice se, jak se zdá, nechystá podpora produkčního zemědělství, chystá se zde dotační tunel. Velké investiční skupiny budou ve velkém skupovat půdu a brát ji nám, zemědělcům. Bez skutečného hospodaření a tedy bez nákladů se tu budou doslova „těžit“ dotace, zatímco my budeme likvidovat sady, zavírat chovy a propouštět zaměstnance. O propouštění bude předpokládám mluvit pan kolega Dufek, o redukci výroby pak celá řada dalších řečníků.

Jedním ze základních poslání Agrární komory České republiky, stejně jako po dobu výkonu mého mandátu cílem mým, je zemědělce spojovat, nikoliv rozdělovat a rozeštvávat, tak jak to dělají jiné zemědělské profesní organizace a bohužel musím říct, že někdy také někteří politici. Někteří z nich od ledna a ještě nyní rozesílají naprosto z prstu vycucané, v jiném případě účelově neúplné grafy a tabulky, kterými matou sami sebe, své kolegy i veřejnost. Faktem je, že produkční zemědělci i podle ministerstvem zemědělství zveřejněné dotační kalkulačky v tomto období dostanou v drtivé většině méně peněz a budou balancovat na hranici přežití.

Hledání společné pozice, mnohdy kompromisní, je v organizaci jako je ta naše často složité, o to je však výsledek takového jednání cennější, protože reprezentuje širší fórum, větší reprezentativní vzorek a zájmy sektoru v celé jeho šíři a hloubce. Liší se tak od čistě „politicky motivovaných změn“ v Národním strategickém plánu, které jsme v lednu kritizovali a liší se tak od dílčích zájmů jednotlivců a od zájmů hlasité menšiny, která se rozhodla prosadit si svou stůj co stůj a využila k tomu někdy věci neznalé, někdy prostou ideologií a někdy osobním prospěchem motivované politiky. Ano, změny v Společné zemědělské politice budou mít své vítěze, ale s velkou pravděpodobností to nebude produkční zemědělec, už vůbec to nebude spotřebitel a dost možná to nebude ani česká krajina.

Zcela mimo zájem médií a veřejnosti se ocitla skutečnost, že o dotačních podporách na příštích pět let do značné míry rozhodoval člověk, který do puntíku splňuje definici „zemědělce z Václaváku, tedy spíše zemědělce ze Sněmovní“ a jen shodou okolností hospodaří na výměře do 150 hektarů, v režimu ekologického zemědělství a změny v Strategickém plánu jsou mu tak doslova ušity na míru. Díky navrženým změnám si v příštích pěti letech tento člověk přijde na minimálně tři miliony korun. Možná to pro média není zajímavá informace, pro nás je to od začátku přinejmenším informace podivuhodná.

Jak před více než 150 lety prohlásil Otto von Bismarck: *„Žijeme v podivných časech, kdy silní jsou slabí, protože mají zábrany a slabí sílí díky své troufalosti“*.

I když z mých úst dnes zaznívá vůči politikům kritika, vězte, že jsme tu za něco, tedy za naši věc, kterou je smysluplná budoucnost produkčního zemědělství, nikoliv primárně proti něčemu nebo proti někomu. Spojuje nás společný zájem, nikoliv společný nepřítel.

O nepřítomných se ve slušné společnosti má hovořit dobře, zvláště když nemají možnost se v danou chvíli obhájit. Přes to, i kdyby tu byl pan ministr Nekula, který tu s námi nemůže být kvůli onemocnění COVID-19, určitě bych ho alespoň já osobně nezasypal kritikou.

Pan ministr, alespoň tak, jak jsem ho stačil za téměř půl roku ve funkci poznat, je člověk, který se o rezort zajímá a má o zemědělce a zemědělství v celé jeho šíři upřímnou starost a cítí za ně odpovědnost. To samé a možná ještě víc lze říci i jeho předchůdci a současném vicepremiérovi Marianu Jurečkovi, který je tu s námi. Ne vždy o všech ministrech zemědělství platilo. Některým stále v politice aktivním záleželo jen na autě s majáčkem a „úlitbách“ pro kamarády.

Pan ministr Nekula se nicméně ocitl v nepravý čas na nepravém místě a, a to je asi moje největší výhrada vůči současné vládě, nemůže v mnoha věcech rozhodovat o své vlastní vůli, ale musí se podřídit politickému rozhodnutí, které v omezeném čase a prostoru a s dílčími zájmy některých zúčastněných nemusí být nutně správné. To je v době, kdy čelíme extrémnímu růstu cen potravin nepřijatelná situace, která se vládě může ošklivě vymstít.

V případě pana premiéra, který tu dnes také není, protože je v zahraničí, také nemohu hovořit o žádné vzájemné averzi. S jeho názory v zahraniční politice, v energetice, kde se postavil za jádro, v rodinné politice a v mnohém dalším jako člověk z podnikatelského prostředí, tedy pravicově zaměřený víceméně souhlasím a přeji mu i jeho kolegům mnoho úspěchů. Pana premiéra si osobně pamatuji ze studií na Fakultě sociálních studií v Brně jako člověka, který se nebál říct i nepopulární názor. Co se týče zemědělství musím nicméně říct, že je - bez jakéhokoliv pejorativního podtextu - možné použít idiom „pod jeho rozlišovací schopnost“.

Pan premiér měl zkrátka od svého zvolení ne vlastní vinou, ale vzhledem k okolnostem, ve kterých se jako Česká republika ocitáme, zcela jiné starosti a spoléhal se na své poradce. Proto vypadají podmínky příští Společné zemědělské politiky tak, jak vypadají.

Další mediální zkratka hovořila o tom, že Agrární komora a Zemědělský svaz podporují „Tomanův“ strategický plán, protože to nejsou organizace apolitické. Tomu se musím smát, protože jestli některé organizace zastupující zemědělce nejsou apolitické, rozhodně to nejsme my. Jeden člen předsednictva této organizace se nechal brzy po volbách slyšet, že ho nezajímají názory produkčních zemědělců, to „oni“ vyhráli volby, to oni teď rozhodují. Tento mediálně známý zemědělec jako by vypadl z románu Josepha Hellera. Dovolím si odcitovat, všichni budete vědět, o kom hovořím:

„Jeho specialitou byla vojtěška, na jejímž nepěstování velmi vydělával. Vláda mu velice dobře platila za každý metr vojtěšky, který nevypěstoval. Čím víc vojtěšky nesklidil, tím víc peněz od vlády

dostal, a každý halíř, který si takto nevydělal, vynakládal na nákup dalších pozemků, aby mohl množství nesklizené vojtěšky stále zvyšovat. Pokud šlo o nepěstování vojtěšky, nedopřával si ani chvilky oddechu. O dlouhých zimních večerech zůstával doma a neopravoval žádné postroje, a den co den vyskakoval k polednímu čile z postele, aby se přesvědčil, že pole zůstávají neobdělaná. Do půdy investoval velmi promyšleně a brzy nepěstoval více vojtěšky než kterýkoli jiný farmář z okresu. Sousedé ho vyhledávali s žádostmi o radu ve všech možných záležitostech, neboť se mu dařilo vydělávat velké peníze a byl pro ně proto moudrý člověk.“

Není divu, že čestný předseda této organizace z ní nedávno vystoupil, což komentoval slovy: „V novém systému si každý od 300 hektarů výše a pohorší a my jako větší rodinná farma budeme mít třeba o milion méně. Zároveň hrozí, že s navýšením redistributivní platby začnou vznikat fiktivní zemědělci, kteří jen budou využívat dotace a nebudou nic moc produkovat, ideálně ekologicky. Hrozí, že zemědělci budou přicházet o pronajatou půdu, protože se vlastníkům víc vyplatí získávat dotace na sebe, i když na těch polích nebudou nic moc dělat. Podle mě je totální nesmysl, že by na základě této změny začaly vznikat nové farmy. Vybudovat farmu – i třeba v klasických evropských rozměrech na 50 hektarech – je stále ekonomický nesmysl i s těmito dotacemi. Je to minimální investice v řádu 20 až 25 milionů korun. To se nikomu nemůže vrátit. „

Na začátku tohoto roku pak rezignoval z vedení s těmito slovy: „Nemohu a nechci se dále ztotožnit se směřováním této organizace a s jejími proklamacemi o produkčním zemědělství.“

Terčem naší kritiky, a uslyšíte to určitě i ve vystoupení mých kolegů z chovatelských a pěstitelských svazů není jen redistributivní platba. Jsou to různá omezení a restriktce, za které nejen, že dostáváme zapláceno méně než v současném období, ale mnohdy jdou zcela proti logice správné zemědělské praxe.

Nemá smysl plakat nad rozlitym mlékem. Musíme hledat řešení, aby nějaké mléko vůbec v budoucnu bylo, aby potravináři měli z čeho vyrábět kvalitní české potraviny. O tom Vám jistě více řekne paní prezidentka Večeřová.

Nepřišli jsme nikoho grilovat, chceme, aby bylo „co grilovat“. Chceme SPOLU, tedy společně s vládou nikoliv v opozici proti ní hledat řešení pro české potraviny, z českých surovin. Chceme, aby by bylo kromě sójových burgerů z jihoamerické GMO možné nejen grilovat české vepřové nebo drůbeží, a to za pro občany dostupné ceny.

Naše požadavky jsme shrnuli do hlavních pěti bodů, které chceme dnes jako kdysi Martin Luther (tehdy to bylo tezí 95) přibít nikoliv na dveře katedrály, ale na dveře Úřadu vlády. Podrobně o nich uslyšíte od mých kolegů.

Já si dovolím naše požadavky shrnout takto: chceme dojit krávy, nikoliv dotace, chceme pěstovat jablka, chmel, cukrovou řepu, brambory a zeleninu, nechceme pěstovat závislost na dovozech. Neházejte nás přes palubu!

Já si pro tuto chvíli dovolím poděkovat za pozornost a uzavřít předáním slova v duchu podtitulu dnešní akce: „Pane ministře: Jak budete podporovat produkční zemědělství? Pojdte nám to říct!“

<https://www.akcr.cz/txt/projev-prezidenta-ak-cr-v-lucerne-dne-8-cervna-2022>